

Morfologia

Traducció

- D'acord amb l'exemple, completa les caselles buides de la taula amb el sintagma format per adjectiu i substantiu en el cas i número indicats.

	- adjectiu - substantiu	adjectiu + substantiu
ac sg	<i>timidus -a -um</i> : tímid <i>consul -ulis (m)</i> : cònsol	<i>timidum consulem</i>
gen sg	<i>sacer -cra -crum</i> :sagrat <i>arx arcis (f)</i> : ciutadella	<i>sacrae arcis</i>
dat sg	<i>strenuus -a -um</i> :esforçat <i>hostis -is (m)</i> : enemic	<i>strenuo hosti / hoste</i>
abl sg	<i>altus -a -um</i> :alt; profund <i>mare -is (n)</i> : mar	<i>alto mari</i>
nom pl	<i>longus -a -um</i> : llarg <i>navis -is (f)</i> : nau, vaixell	<i>longae naues</i>
ac pl	<i>antiquus -a -um</i> : antic <i>mos moris (m)</i> : costum	<i>antiquos mores</i>
ac	<i>duo duae duo</i> : dos <i>frater -tris (m)</i> : germà	<i>duos fratres</i>
ac pl	<i>niger -gra -grum</i> : negre <i>calcar -aris (n)</i> : pedra	<i>nigra calcaria</i>
gen pl	<i>magnus -a -um</i> : gran <i>aedes -is (f)</i> : temple	<i>magnarum aedium</i>
gen	<i>quattuor</i> : quatre <i>homo -minis (m)</i> : home	<i>quattuor hominum</i>
abl pl	<i>subitus -a -um</i> : sobtat <i>mors mortis (f)</i> : mort	<i>subitis mortibus</i>

- Completa la declinació del sintagma format per l'adjectiu *aeger -gra -grum*: 'malalt' i el substantiu *ciuis -is* (m): 'ciutadà'.

	adj	subst		adj	subst
nom sg	aeger	ciuis	nom pl	<i>aegri</i>	<i>ciues</i>
voc sg	<i>aeger</i>	<i>ciuis</i>	voc pl	<i>aegri</i>	<i>ciues</i>
ac sg	<i>aegrum</i>	<i>ciuem</i>	ac pl	<i>aegros</i>	<i>ciues</i>
gen sg	aegri	ciuis	gen pl	<i>aegrorum</i>	<i>ciuium</i>
dat sg	<i>aegro</i>	<i>ciui</i>	dat pl	<i>aegris</i>	<i>ciuibus</i>
abl sg	<i>aegro</i>	<i>ciui / ciue</i>	abl pl	<i>aegris</i>	<i>ciuibus</i>

- D'acord amb l'exemple, fes l'anàlisi morfològica i la traducció de les següents formes verbals, incloent-hi l'enunciat dels verbs (tal com els trobaràs al diccionari) i fent servir els següents significats: *agafar, caure, escriure, fer, perdonar, perdre, retenir*.

Recorda que el diccionari ofereix la 1a persona singular del perfet d'indicatiu dels verbs per als quals no és possible conèixer el tema de perfet sabent només el tema de present.

	pers.	núm.	temps	mode	enunciat	traducció
<i>audiuimus</i>	1a	pl	pf	IND	<i>scribo scripsi scriptum</i> 3: escriure	vam escriure
<i>ceciderant</i>	3a	pl	plpf	IND	<i>cado cecidi casum</i> 3: caure	havien caigut
<i>cepimus</i>	1a	pl	pf	IND	<i>capio cepi captum</i> 3: agafar	vam prendre
<i>gesseratis</i>	2a	pl	plpf	IND	<i>gero gessi gestum</i> 3: fer	havíeu fet
<i>pepercit</i>	3a	sg	pf	IND	<i>parco peperci parsum</i> 3: perdonar	va perdonar
<i>perdidi</i>	1a	sg	pf	IND	<i>perdo perdidi perditum</i> 3: perdre	vaig perdre
<i>tenueris</i>	2a	sg	fut pf	IND	<i>teneo tenui tentum</i> 2: retenir	haureu retingut

- D'acord amb l'exemple, escriu la forma verbal que correspon a cada anàlisi morfològica, i la seva traducció.

		temps	mode	enunciat		
2a	sg	plpf	IND	<i>do dedi datum</i> (1): donar	Forma verbal:	<i>dederas</i>
					Traducció:	havies donat
2a	sg	pf	IND	<i>doceo -ui -ctum</i> 2: ensenyar	Forma verbal:	<i>docuisti</i>
					Traducció:	vas ensenyar
3a	sg	pf	IND	<i>uenio ueni uentum</i> 4: venir; anar	Forma verbal:	<i>uenit</i>
					Traducció:	va venir
1a	pl	pf	IND	<i>disco didici</i> – 3: aprendre	Forma verbal:	<i>didicimus</i>
					Traducció:	vam aprendre
2a	pl	plpf	IND	<i>credo -didi -ditum</i> 3: creure	Forma verbal:	<i>credideratis</i>
					Traducció:	havíeu cregut
3a	pl	fut pf	IND	<i>mitto misi missum</i> 3: enviar	Forma verbal:	<i>miserint</i>
					Traducció:	hauran enviat

- Fes l'anàlisi morfosintàctica i la traducció de les oracions següents.

a) *Legatus nuntiauit multos hostes ibi habitare.*

N pl V Ac pl Adv INF pres
(S) 3a sg pf IND (S) (CCL)
(de l'INF)

ORació SUBordinada COMPLEtiva (o SUBSTantiva) d'INFinitiu (no concertat)
amb funció de CD

El llegat va anunciar que allà vivien molts enemics.

b) *Pueri nesciebant matrem suam iam dormire.*

N pl V Ac sg Adv INF pres
(S) 3a pl impf IND (S) (CCT)
(de l'INF)

OR SUB COMPL (o SUBST) d'INFinitiu (no concertat)
amb funció de CD

Els nens no sabien que la seva mare ja dormia.

c) *Mercator dicebat se multam pecuniam in uia amississe.*

N sg V Ac sg Ac sg prep + Abl sg INF pf
(S) 3a sg del pr pers (CD) (CC L)
impf IND refl (S de l'INF)

OR SUB COMPL (o SUBST) d'INFinitiu (no concertat)
amb funció de CD

El mercader deia que (ell) havia perdut molts diners en el camí.

- d) *Necesse est legibus oboedire.*
adj + V D pl INF pres
indecl 3a sg (CI)
(ATR) pres IND

OR SUB COMPL (o SUBST) d'INFinitiu

amb funció de SUBJecte

És necessari / Cal obeir les lleis.

Necesse és un adjectiu indeclinable (no es pot dir que estigui en cap cas) que sempre apareix amb alguna forma del verb *sum*, de manera que tots dos termes junts es poden considerar una perífrasi verbal impersonal (és a dir, que no pot tenir com a subjecte una persona, sinó una idea, expressada sempre, amb aquesta perífrasi verbal, per mitjà d'una ORació SUBordinada SUBSTantiva d'INFinitiu).

- Contesta les següents preguntes següents sobre les proposicions de l'exercici anterior, subratllant o fent ressaltar la lletra o lletres de les opcions adients.

Quina proposició inclou una oració d'infinitiu amb funció de CD? **a) b) c) d)**

Quina proposició inclou una oració d'infinitiu amb funció de Subjecte? **a) b) c) d)**

- Escriu a les caselles en blanc de la taula les formes verbals eliminades de les següents oracions (*dicit*, *dicebat* o *dixit* en les de la primera columna i *parare* o *parauisse* en les de la segona columna), de manera que cada oració en llatí tingui el significat que ofereix la seva traducció al català.

	<i>dicebat / dicit / dixit</i>	<i>parare / parauisse</i>
<i>Ancilla ----- coquam cenam -----</i> . L'esclava diu que la cuinera està preparant el sopar.	<i>dicit</i>	<i>parare</i>
<i>Ancilla ----- coquam cenam -----</i> . L'esclava deia que la cuinera estava preparant el sopar.	<i>dicebat</i>	<i>parare</i>
<i>Ancilla ----- coquam cenam -----</i> . L'esclava diu que la cuinera ha preparat el sopar.	<i>dicit</i>	<i>parauisse</i>
<i>Ancilla ----- coquam cenam -----</i> . L'esclava va dir que la cuinera havia preparat el sopar.	<i>dixit</i>	<i>parauisse</i>
<i>Ancilla ----- coquam cenam -----</i> . L'esclava va dir que la cuinera estava preparant el sopar.	<i>dixit</i>	<i>parare</i>